

מעלת ליל הסדר/הרב מוצפי, הרב ראובן ששון, הרב אשרוב, הלכה יומית.

הניסים

בליל הסדר (ליל פסח), שלאורכו היסטוריה ארוכה מבריאת העולם, התרחשה שורה ארוכה של ניסים ונפלאות לאורך הדורות. אלו הם האירועים המרכזיים שהתרחשו בלילה זה על פי המקורות:

בתקופת האבות:

- **אברהם אבינו**: אברהם נלחם וניצח את ארבעת המלכים כדי להציל את בן אחיו, לוט. כמו כן, מלאכים הגיעו לבשר לאברהם ולשרה על הולדתו העתידית של יצחק, ואברהם אפה עבורם מצות כי זה היה ליל פסח. המדרש מציין שבאותו הלילה גם נפטר אברהם אבינו.
 - **הצלת שרה אמנו**: כאשר שרה נלקחה לבית פרעה, המלאך הכה אותו בנגעים גדולים בכל פעם שניסה לגעת בה. נס דומה התרחש כאשר היא נלקחה לביתו של אבימלך מלך פלשתים.
 - **יצחק ויעקב**: יצחק אבינו בירך את יעקב לאחר שרבקה שלחה אותו להכין שני גדיי עיזים (כנגד קורבן פסח וקורבן חגיגה). באותו זמן, עשו התעכב בציד וכלביו ברחו לו. מלאך מגן עדין הביא ליעקב יין עבור יצחק, וריח בגדיו של יעקב היה כריח גן עדן.
- על פי המדרש המובא בדברי הרב (בשם רבי יהודה), יצחק אבינו בירך את יעקב בעשר ברכות כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

עשר הברכות נמנות מתוך הפסוקים באופן הבא:

1. "ויתן לך אלוהים מטל השמיים."
2. "ומשמני הארץ - תחילת הפסוק נספרת כשתי הברכות הראשונות.
3. "ורוב דגן - הברכה השלישית.
4. "ותירוש - הברכה הרביעית.
5. "יעבדו עמים - הברכה החמישית.
6. "וישתחוו לך לאומים - הברכה השישית.
7. "הווה גביר לאחריך - הברכה השביעית.
8. "וישתחוו לך בני אימך - הברכה השמינית.
9. "אורריך ארור - הברכה התשיעית.

הסודות להצלחה שלך

10. "ומברכיך ברוך - הברכה העשירית.

בעקבות עשר הברכות הללו, מתאר המדרש כי יצחק ויעקב היו קשורים יחד "כמו חתן וכלה", "ירד על יעקב טל מן השמיים אשר דישן את עצמותיו, והוא הפך לגיבור כוח" (מ"די אביר יעקב משם רועה אבן ישראל.)

- **יעקב ולבן:** לבן הארמי רדף אחרי יעקב והשיגו בהר הגלעד, אך הוזהר בלילה על ידי ה' שלא לפגוע בו.
- **מאבק יעקב במלאך:** יעקב עבר את מעבר יבוק ונאבק עם המלאך עד עלות השחר, אז התבשר ששמו ישתנה לישראל.

בתקופת השופטים והנביאים:

- **ניצחון גדעון:** אביו של גדעון סיפר לו על יציאת מצרים, ובעקבות כך גדעון ביקש מה' את נס גיזת הצמר (שתהיה יבשה או רטובה לעומת השדה) ויצא להילחם ולהשמיד את מחנה מדיין.
- **מפלת סנחריב מלך אשור:** סנחריב צר על ירושלים עם צבא של 185,000 קצינים, אך כולם מתו באותו לילה לאחר ששמעו את שירת המלאכים. באותו לילה סנחריב גם נרצח על ידי שני בניו, לאחר שתכנן להקריב אותם כקורבן לאלוהיו במידה וינצל.

בתקופת גלות בבל ופרס:

- **דניאל ופסל בל:** דניאל ניפץ את פסל עבודת האלילים של נבוכדנצר באמצעות הוצאת השם המפורש מפיו של הפסל, מה שגרם לקריסתו ולהריסתו.
- **הצלת חנניה, מישאל ועזריה:** השלושה הושלכו לכבשן אש בוער על ידי נבוכדנצר, אך ניצלו באורח פלא בזכות המלאך גבריאל (שר האש) שירד והפך את כבשן האש לממוזג כגן עדן.
- **דניאל בגוב האריות:** דניאל הושלך לגוב עם 300 אריות רעבים שלא פגעו בו. הנביא חבקוק הוטס באורח נסי', יחד עם תלמידיו וכל צורכי ליל הסדר (מצות, יין וחרוסת), היישר לתוך גוב האריות כדי לערוך לדניאל ליל סדר כהלכתו.
- **מפלת בלשאצר:** בלשאצר מלך בבל הוציא את כלי בית המקדש כדי להשתכר בהם. בחצות הלילה הופיעה על הקיר הכתובת "מנא מנא תקל ופרסין", והוא נהרג באותו הלילה ממש על ידי שומריו לאחר שפקד להרוג כל מי שינסה להיכנס לארמון, אפילו אם יטען שהוא המלך.
- **נס פורים ומפלת המן:** בלילה שבו נחתמו איגרות ההשמדה נדדה שנתו של המלך אחשורוש (רמז לבורא עולם שהתעורר לרחם על עמו). בעקבות כך מצא את סיפור מרדכי בספר הזכרונות, ולמחרת, בליל פסח השני, נתלה המן.

ניסים ומאורעות נוספים:

- **שביתת המן ממחרת הפסח:** המן שירד לבני ישראל במדבר פסק מלרדת מיד ממחרת ליל הפסח, לאחר שהקריבו את מנחת העומר ואכלו לראשונה מתבואת ארץ ישראל.

- **הצלת משפחת המהר"ל מפראג**: בלילה שבו נולד המהר"ל מפראג, שהיה ליל הסדר, סוכלה עלילת דם שתכננו להעליל על אביו, והרשעים נתפסו עם גוויה ובקבוקי דם.

סימני הסדר

- קדש**: כולם אומרים את נוסח ה"קידוש" על היין, ושותים כוס יין אחת
- ורחץ**: לאחר-מכן נוטלים ידיים (ללא ברכה)
- כרפס**: ואוכלים פרוסת ירק (בצל, או תפוח אדמה) טבולה במי מלח.
- יחץ**: את המצה האמצעית של ה"קערה" חוצים לשתי פיסות
- מגיד**: וקוראים את ההגדה. "מה נשתנה הלילה הזה?" כך יצאנו ממצרים... עשרת המכות... מכת בכורות... ושותים את הכוס השניה
- רחצה**: שוב נוטלים ידיים, הפעם עם ברכה
- מוציא**: אומרים את ברכת "המוציא"
- מצה**: וגם ברכה על המצה, ואוכלים מצה
- מרור**: אוכלים ירק מר (קלחי חסה או שורש חזרת) לזכר המרירות שהיתה מנת חלקם של אבותינו במצרים
- כורך**: ואוכלים כריך מצה שבתוכו מרור
- שולחן עורך**: בלב מלא שמחה אנו אוכלים סעודה חגיגית
- צפון**: ומוציאים את ה"אפיקומן", אותו הצפנו-החבאנו קודם לכן, ואוכלים אותו
- ברך**: אומרים ברכת המזון לאחר הסעודה, שותים כוס יין שלישית
- הלל**: מהללים את האלוקים באמירת ה"הלל", ושותים את הכוס הרביעית
- נרצה**: אנו יודעים כי ליל הסדר שערכנו רצוי וחביב לפני הקדוש-ברוך הוא!

להלן רשימה מסודרת של סימני ליל הסדר, הכוללת את כל ההסברים, הסודות, הסגולות וההלכות החשובות שציין הרב מוצפי:

הכנות וקערת הסדר

- **הקערה**: יש להשתדל שתהיה עגולה, שכן עיגול מסמל דבר שלם ואת הקב"ה שאין לו ראשון ואין לו אחרון. קערה מפוארת מכסף או זהב (או אפילו מקלקר מרופד בנייר כסף וקישוטים) היא סגולה גדולה לעושר ולפרנסה.
- **זרוע**: מסמלת את ה"זרוע הנטויה" של הקב"ה. יש להשתמש בחתיכת בשר צלויה של ממש (במשקל 30 גרם) ולא בכנף של תרנגולת שאינה מסמלת כוח או הצלה. הזרוע מונחת בצד ימין המסמל חסד.

הסודות להצלחה שלך

- **ביצה:** מונחת בצד שמאל. מסמלת בקשה מהקב"ה שימהר לשלוח את המשיח (ביצה ממחרת להתבשל). ככל שמבשלים אותה היא מתקשה, רמז לעם ישראל שככל שעינו אותו כך התחזק. היא מהווה זכר לחורבן הבית (ליל פסח חל תמיד באותו יום בשבוע של תשעה באב), וכן זכר לפטירת אברהם אבינו שנפטר בליל פסח. בארמית ביצה נקראת "בעא" (בקשה), והיא מסמלת את תפילתנו לרחמים.

על פי דברי הרב מוצפי, לכל אחת מארבע הכוסות יש "בחינה אחרת" מבחינה רוחנית, והן מכוונות כנגד הספירות ומידות עליונות:

- **הכוס הראשונה (של הקידוש):** מכוונת כנגד מידת החוכמה. הרב מסביר את הכלל לפיו כל דבר שכתוב בו "קודש" (כמו הכוס שעליה אומרים "קדש") קשור לחוכמה. על ידי שתיית כוס זו בליל הסדר, האדם מבקש וזוכה שייפתחו לו **שערי חוכמת התורה**.
- **הכוס השנייה (עליה קוראים את ההגדה):** מכוונת כנגד הבינה. הרב מסביר שבעוד שחוכמה היא אוצר של ידיעות, בינה היא היכולת "להבין דבר מתוך דבר" (לדעת את הטעם ולהסיק הלכות). כפי שביציאת מצרים נפתחו "50 שערי בינה" (דבר הנרמז בכך שיציאת מצרים מוזכרת בתורה 50 פעמים), כך האדם ששותה את הכוס השנייה ומספר ביציאת מצרים בלילה זה - פותחים לו משמייים והוא זוכה ל **50-שערי בינה**.
- **הכוס השלישית והכוס הרביעית:** שתי הכוסות הללו יחד מכוונות כנגד מידת הדעת. הרב מסביר שלמידת הדעת ישנם שני "עטרין" (כתרים או צדדים) המשלימים אותה - **חסד וגבורה**, היורדים מצד ימין ומצד שמאל. מכיוון ששתי הכוסות שייכות יחד לאותה בחינה (דעת), הגמרא וההלכה קובעות **שאסור להפסיק ביניהן כלל**, ולכן מיד לאחר כוס שלישית של ברכת המזון קוראים את ההלל ושותים את הכוס הרביעית.

1. קדש

- **אמירת הסימנים:** את רשימת הסימנים ("קדש ורחץ...") יש לשיר בניגון שחיבר רבי יוסף טוב עלם שיש בו סודות עצומים, וטוב שילד יכריז על כל סימן לפני שעושים אותו.
- הרב מוצפי מסביר שישנו סוד קבלי עצום (המבוסס על דברי האר"י והזהר הקדוש) באופן שבו יש לקבל ולהחזיק את כוס היין בקידוש ובברכת המזון, ובמיוחד בליל הסדר:
- קבלת הכוס מזולתו (דרך חירות): אין לאדם לקחת את הכוס בעצמו, אלא עליו לקבל אותה מידי של אדם אחר. בנוסף, כל אדם צריך למזוג את היין למי שיושב לידו, ולא למזוג לעצמו, שכן פעולה זו מסמלת "דרך חירות" ומתאימה ללילה שבו בנו בני חורין.
- קבלה בשתי ידיים תחילה: גם נותן הכוס וגם המקבל צריכים להעביר אותה תחילה כאשר הם אוחזים בה בשתי הידיים. הרב מסביר כי על פי הסוד, שתי זרועות האדם שמחזיקות בכוס רומזות ל"עולמות גדולים".
- אחיזה על חמש קצות האצבעות: לאחר הקבלה הראשונית, יש להניח ולייצב את הכוס על גבי חמש קצות האצבעות (של יד ימין). הזהר הקדוש לומד זאת מהפסוק "כשושנה בין החוחים", שכן כשם שלשושנה יש חמישה עלים - כך כוס הברכה צריכה לשבת על חמש אצבעות. הסוד בכך הוא שחמש האצבעות מסמלות את חמש האותיות של שם

- "א-ל-ה-י-ם" (שהמילה "כוס" עולה לו בגימטריה - 86), וכן את חמש האותיות הסופיות מנצפ"ך. אחיזה זו גורמת לביטול ולהכנעת חמישה דינים וגזרות קשות מעל האדם.
- החזקת הכוס מול החזה: יש להקפיד להחזיק את הכוס מול החזה בדיוק – לא גבוה מדי ולא נמוך באזור הבטן. הכוס מסמלת את השכינה, וכאשר האדם מעלה ומחזיק אותה כך, השכינה "ששה ושמחה" ועולה ללמד עליו סגוריה.
- המתקת הדין בעזרת טיפות מים: בעוד האדם מחזיק את הכוס באופן זה, ראוי שאדם אחר יטפטף לתוכה שלוש טיפות של מים. מכיוון שהיין והכוס מסמלים את מידת הדין, ואילו המים מסמלים את מידת החסד, ערבוב המים ביין ממתיק את הדינים והופך את הדין לרחמים, דבר שישפיע על כך ששערי הרחמים יהיו פתוחים לאדם לכל מהלך השנה.
- **אחיזת הכוס** : יש לקבל את הכוס בשתי ידיים, ולהחזיקה ביד ימין על גבי חמש אצבעות (קצות האצבעות), כנגד 5 האותיות של שם "אלהים" ו-5 אותיות מנצפ"ך (מידות הדין). אחיזה זו משתקת את המזיקים ומסמאת את עיני אויבי ישראל.
- **המתקת הדין**: היין מסמל את מידת הדין. חובה לטפטף לתוכו שלוש טיפות מים כדי להמתיק את הדין ולהפוך אותו לרחמים.
- **ברכת הילדים**: מיד לאחר הקידוש זהו הזמן המתאים ביותר לברך את הילדים ואת עם ישראל, משום שבליילה זה שערי שמיים פתוחים ותפילות מתקבלות (כפי שאמר יצחק לעשו).
- **ארבע כוסות**: מכוונות כנגד 4 תקופות: העולם הזה, העולם הבא, תחיית המתים והאלף השביעי-יום שכולו שבת.
- סוד היין ("מוחין דאימא"). (הרב אשרוב):
- חיבור ל"בינה" ולצד האם: ארבע כוסות היין מייצגות את "מוחין דאימא" (השכל מצד האם), ושתייתן מחברת את האדם לאנרגיה של ספירת הבינה. כל כוס מקדמת את האדם בשלבי גדלות המוחין מצד האם.
- שתיית יין אדום: הבחירה ביין אדום נובעת מכך שהאם היא זו שנותנת ביצירת האדם את ה"אודם" (הדם והבשר), בניגוד ללובן שמגיע מהאב
- סוד השילוב - חשיבות ה"סדר": עומק העניין בלילה זה אינו רק בעצם האכילה והשתייה, אלא בסדר המדויק שלהם, שכן השפע הרוחני (המוחין) נכנס לנשמה אך ורק לפי סדר זה. המבנה של ליל הסדר קובע שהיין שותים ב"קצוות" (שתי כוסות בהתחלה ושתיים בסוף) והמצה נאכלת ב"אמצע".
- מבנה מדויק זה נועד ליצור מצב רוחני שבו "אבא הוא בתוך אימא", והזיווג של שניהם (היין והמצה) מוליד את ה"מוחין" בשלמות בתוך האדם.
- כשתהליך זה מתבצע – אפילו על ידי אדם פשוט שאינו יודע קבלה אך שומר על הסדר – הוא מקבל את המוחין הגבוהים, יוצא ממצרים הפנימית שלו ל"גדלות", ומסייע גם בהוצאת עם ישראל כולו מהגלות.

2. ורחץ

הסודות להצלחה שלך

- נוטלים ידיים ללא ברכה לפני אכילת הכרפס, משום אכילת דבר שטיבולו במשקה וכדי שישאלו הילדים.
- על פי רבנו האר"י, בנטילת הידיים של "ורחץ" (הנעשית ללא ברכה) טמון סוד רוחני גדול וגבוה מאוד הקשור באותיות י' ו-ה' של שם הויה.
- הסוד טמון בחישוב מספרי: המילה "רחץ" שווה בגימטריה 298. כאשר מצרפים למילה זו את שתי האותיות י' ו-ה', מגיעים למספר 300. משמעות הדבר היא שהאדם הנוטל את ידיו ב"ורחץ" זוכה לקבל **300 ברכות** רק על הרחיצה הראשונה הזו לבדה, והוא יקבל עוד 300 ברכות נוספות בנטילת הידיים השנייה (הנעשית עם ברכה לקראת אכילת המצה).
- בשל העובדה שהאדם זוכה לשפע כה רב של ברכות מפעולה זו, מדגיש הרב שיש להקפיד ולהיזהר מאוד בנטילה זו.

3. כרפס

- **סודות ורמזים:** מזכיר את כתונת הפסים של יוסף שבגללה ירדו למצרים. כרפס נוטריקון "ס' פרך" - 60 ריבוא שעבדו בפרך.
- **גימטריה והכנעת השטן:** כרפס בגימטריה 360, מספר הזהה למילה "שטן" (359 + הכולל). אכילתו נועדה להכניע ולסלק את היצר הרע.
- **סגולות:** משמש לרפואה (מועיל גם להורדת לחץ דם) כפי שאכלו בני ישראל במצרים כדי להתרפא מעבודתם, ומועיל לניצחון במלחמה.
- **טבילה במי מלח:** החרטומים פחדו ממלח. המלח (דין/דמעות) יחד עם המים (רחמים) מבטלים את הדינים מעלינו. כמו כן, זהו זכר ל-600,000 בני ישראל שמלו את עצמם לביל פסח וטבלו בנילוס, ומהדם והזיעה שלהם המים המתוקים הפכו למלוחים.
- על פי הגאונים, הסגולה לניצחון במלחמה היא לקחת ענף של כרפס ולתלות או לשים אותו על הראש. פעולה זו גורמת לכך שהאויב נופל ומבטיחה את הניצחון במלחמה.

4. יחץ

- חוצים את המצה בצורת ד' ו' על דרך הסוד.
- את החלק הגדול בצורת הד' שמים לאפיקומן.
- **הצלה מגיהנם:** הגימטריה של המילה "יחץ" היא 108, בדיוק כמו המילה "גיהנם", ולכן הפעולה מסמלת הצלה מגיהנם.
- **שפע ודרכו של עני:** חציית המצה והשארית הפרוסה מלמדת אותנו שאם יש לנו אוכל, עלינו לתת חצי לעני. פעולה זו מביאה שפע, ונלמדת מיעקב אבינו שחצה את מחנהו להצילם מעשו.

5. מגיד

- **חשיבות:** מצוות עשה מן התורה לספר ביציאת מצרים, ונשים חייבות בה בדיוק כמו גברים. חל איסור מוחלט לדבר דברים בטלים באמצע.

הסודות להצלחה שלך

- **סדר קריאה:** יש לקרוא בתורות נגד כיוון השעון, כאשר הילדים במרכז השולחן ויש לתת להם זכות קדימה.
- **שפיכת היין (10 המכות):** שופכים את היין 16 פעמים לתוך כלי חד-פעמי פגום או צלחת שבורה (ולא שופכים בעזרת האצבע, שכן זה לא מכובד). בסיום זורקים את הכלי עם היין. ומי ששופך זו סגולה למציאת כלה.
- על פי דברי הרב מוצפי (המצטט את השל"ה הקדוש ואת ספר "ראשית חכמה"), בדיבור ובשבח שאדם מוציא מפיו בליל הסדר טמונה זכות עצומה, ועל כל מילה נבראים מלאכים במספרים בלתי נתפסים.
- הרב מפרט כי על **כל הברה בודדת** (כל חלק של מילה) שאדם מוציא מפיו בליל הסדר, נבראים לא פחות מ **100,000-(מאה אלף) מלאכים**. מכיוון שאי אפשר כלל לספור כמה הברות אדם אומר במהלך כל קריאת ההגדה והסיפור ביציאת מצרים, כמות המלאכים שנבראת לאדם באותו לילה היא עצומה ואינה ניתנת לתיאור.
- כדי להמחיש זאת, הרב נותן דוגמה חשבונית פשוטה. כאשר אדם מזכיר את שמות האבות בלבד – **אברהם יצחק יעקב:**
- המילה **אב-ר-הם** מורכבת מ-3 הברות.
- המילה **יצ-חק** מורכבת מ-2 הברות (יחד הגענו ל-5).
- המילה **י-ע-קב** (במקור מתוארת כ-3 הברות) משלימה בסך הכל ל-8 הברות. מכאן שרק על אמירת שלושת השמות הללו (8 הברות), נבראים באותו הרגע **800,000 מלאכים**.
- הרב מדגיש נקודה חשובה נוספת: גם מי שלא קורא את ההגדה בעצמו אלא רק **יושב ושומע** את השני קורא, מקיים בכך את המצווה וזוכה לבריאת המלאכים הללו. בשל המעלה הרוחנית העצומה והבלתי ניתנת לתיאור של הדיבור בלילה זה, הרב מסביר שזו הסיבה המרכזית לכך שחובה עלינו להתכונן היטב, לסיים את ההכנות מוקדם, ולבוא אל ליל הסדר רגועים ומוכנים.

6. רוחצה

- נטילת ידיים עם ברכה לקראת אכילת המצה (כהמשך טבעי של הסדר).
- חרוזים: הרב מציין בשם רבי דוד אבודרהם (אבודרהם) שסימני הסדר חוברו כחרוזים. המילה "רוחצה" מתחרזת עם המילה "מצה" שבאה מיד אחריה ("מגיד רוחצה, מוציא מצה" - כשהסיומת החוזרת היא "צה צה").
- נטילה עם ברכה וסוד ה-300 ברכות: בניגוד לסימן "ורחץ" (הנטילה הראשונה שנעשית ללא ברכה), "רוחצה" היא נטילת הידיים שנעשית עם ברכה.
- הרב מסביר ששתי הנטילות של ליל הסדר הן גבוהות וחשובות מאוד מבחינה רוחנית.
- כשם שברחיצה הראשונה האדם זוכה ל-300 ברכות (בסוד הגימטריה של המילה "ורחץ" יחד עם אותיות י-ה משם הוויה), כך גם בנטילת הידיים של "רוחצה" (הנטילה של הברכה) האדם זוכר לקבל עוד 300 ברכות נוספות.

הסודות להצלחה שלך

- בשל השפע הרוחני העצום שמתקבל בפעולה זו, הרב מדגיש שיש להקפיד ולהיזהר בנטילה זו מאוד מאוד.

7. מוציא מצה

- ב"מוציא מצה" אוכל בעל הבית שיעור כשני זיתים של מצה. ושאר בני הבית שאינם אוכלים מן המצה של בעל הבית אוכלים כזית אחת. וב"כורך" אוכל כל אחד כזית מצה. ומ"צפון" אוכל כל אחד כזית אחד, ויש מחמירים לאכול שיעור של שני זיתים מצה. (הלכה יומית-הרב יעקוב ששון, נכדו של הרב עובדיה).
- **חיבה ואכילה**: לפני האכילה מומלץ לנשק ולחבק את המצה בשתי הידיים כסגולה לזכות לחיות בשנה הבאה. את המצה יש לאכול לבדה ללא סלטים, כדי להרגיש את טעם המצה במלואו הלכה יומית נכדו של הרב עובדיה יוסף.
- **הסבה**: חובה לאכול את המצה בהסבה (נטייה שמאלה). מי שאכל ללא הסבה לא יצא ידי חובה ועליו לאכול שוב.
- **סוג וכמות**: יש להקפיד בליל הסדר על אכילת מצה שמורה עבודת יד. אוכלים כמות של "כזית" (כ-30 גרם במצה רכה, או כשני שלישי במצת מכונה) ומשתדלים לסיים תוך 7 דקות.
- וזהו סוד המצה שנקראת מיכלא דאסוותא, רפואה. ורזה דמהמינותא. שאוכל המצה ונכנסת בליבו אמונה. ובזכות האמונה יקבל הכל. (הרב מוצפי)
- סוד המצה ("מוחין דאבא") (הרב אשרוב):
חיבור ל"חוכמה" ולצד האב: ארבע חתיכות המצה שאוכלים (ארבע כזיתות) מייצגות בקבלה את "מוחין דאבא" (השכל מצד האב) ומחברות את האדם לאנרגיה של ספירת החוכמה.
. על פי הקבלה, האב נותן לאדם את ה"לובן" (העצמות והמוח), ולכן המצה מסמלת חלקים אלו בבניית קומתו הרוחנית של האדם.
שלמות הרצון וכלי לאור: החיטה שממנה עשויה המצה נחשבת לבעלת האנרגיה הרוחנית הגבוהה ביותר מבין המאכלים
. המילה "חטה" (ללא האות י') שווה בגימטריה 22, כנגד 22 אותיות האל-ב' העברי. אותיות אלו מהוות את הכלים הרוחניים והרצון השלם לקבלת האור האלוקי
- יצר הטוב ורפואת הנשמה: בניגוד לחמץ התופח שמסמל את האגו ויצר הרע, המצה נאפית ללא תפיחה. היא מורכבת מקמח ומים בלבד (מים מסמלים אור), ולכן היא מייצגת את הכלי הטהור כפי שנברא על ידי הבורא, ואת יצר הטוב
- המצה נחשבת ל"אוכל של רפואה" (נהמא דאסוותא) שמזין, מרפא ומגדל את הנשמה העדינה שנולדת מחדש בפסח.

8. מרור

- **סוג המרור**: מצווה מן המובחר להשתמש בעלי חסה. אין צורך בהסבה באכילתו.

- **סוד החרוסת (הפיכת המוות לחיים):** המרור בגימטריה שווה "מוות". טבילתו בחרוסת ממתיקה את הדין, משום ש"חרוסת" מורכבת מהמילים "חס רות". "חס" בגימטריה = 68 (חיים), ו"רות" בגימטריה = 606 (סוד מילוי שם אדנות). הטבילה הופכת את המוות לחיים. מומלץ להכין חרוסת טבעית מתמרים, אגוזים ושקדים, כזכר לטיט.
- הפסוק בתורה אומר "בעבור זה", ועל כך דרשו חכמים שהמצווה מתקיימת דווקא "בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך". מכאן שעיקר מצוות סיפור יציאת מצרים צריך להיעשות כאשר המצה והמרור נמצאים מול האדם.

9. כורך

- כריכת המצה והמרור יחד. כיוון שיש בכריכה זו מצה, יש לאכול את ה"כורך" בהסבה.
- מבחינה רעיונית ורוחנית (על פי רבנו משה אלשיך): הרב מסביר כי ה"מרור" מסמל את יצר הרע, ואילו ה"מצה" (אותה אכלנו קודם לכן) מסמלת את יצר הטוב.
- בסימן "כורך", אנו כורכים וקושרים את יצר הרע יחד עם המצה. הסיבה לכך היא שאסור לתן ליצר הרע ללכת לבד, משום שאם נניח לו - "הוא ישתולל"
- הסוד כאן הוא ללמוד לעבוד עם יצר הרע ולרתום אותו לקדושה. הרב נותן לכך דוגמה: כאשר אדם הולך לישון או אוכל כי הוא רעב (צרכים גשמיים של הגוף שמגיעים מהיצר), הוא עושה זאת כדי שיוכל לקום בבוקר כ"בריה חדשה", שיהיה לו כוח ללמוד תורה ולהתפלל בכוונה כפי שצריך
- מבחינה הלכתית: השיעור (הכמות): בכורך אנו אוכלים למעשה שני שיעורי "כזית". זהו ה"כזית" השלישי של המצה שאנו אוכלים במהלך הלילה (לאחר שני שיעורי הכזית באכילת "מוציא מצה"), וזהו ה"כזית" השני של המרור (לאחר שאכלנו אחד בנפרד בסימן "מרור")
- את הכורך אוכלים בהסבה.

10. שלחן עורך-תערוך שלחן נגד צוררי

- **כלים נאים:** יש לאכול בכלים המפוארים והיקרים ביותר שיש בבית (וכן ללבוש בגדים מפוארים), משום שהקב"ה ופמלייתו יורדים בלילה זה לבקר בבתי ישראל.
- **סגולת החרוסת לעושר (אמצע הסעודה):** באמצע הסעודה ממש יש לקרוא פסוקים ("ויוציאם בכסף וזהב..."), "ותעדי זהב וכסף..."), לקרוא מזמור ס"ז בתהילים (למנצח בנגינות) בצורת מנורה, ולשאת תפילה אישית לפרנסה והצלחה. זוהי סגולה עצומה מרבי שמשון מאוסטרופולי, שכן בלילה זה יורדים אורות של כסף וזהב.

11. צפון (אפיקומן)

- פירושו אפיקו מיני, כלומר הוציאו מיני מאכל מכאן. כי אסור לאכול אחרי האפיקומן מאומה, ויש פירושים נוספים.

- **זכר לקרבן**: נאכל זכר לקרבן פסח. יש המחמירים לאכול שני שיעורי כזית (אחד זכר למצה ואחד זכר לקרבן).
- **הלכות ומגבלות**: חל איסור מוחלט לשנות מקום או לזוז במהלך אכילת האפיקומן (בדומה לקרבן פסח שנאכל במקום קבוע). אם צריך לקום לתינוק - יש לסיים את האפיקומן קודם. יש לסיים לפני חצות הלילה ולסיים את האכילה בתוך 7 דקות (כדי אכילת פרס).
- לאחר האפיקומן אסור לאכול דבר כדי שטעם המצה יישאר בפה עד הבוקר.
- דברי רבי חיים פלאג'י זצוק"ל בהגדת חיים לראש, ששומרים חתיכה מהאפיקומן, ונותן חתיכה קטנה לחולה ומתרפא, וכן כשמפלי
- ג בים ייקח איתו יזרוק חתיכה קטנה מהאפיקומן וישליך לים, ויעמוד הים מזעפו.

12. בורך

- **יעלה ויבוא**: חובה להזכיר, ומי ששכח מחויב לחזור על כל ברכת המזון מחדש (זוהי מצווה מדאורייתא).
- **כוס הברכה והוספת מים**: המברך מקבל את הכוס מידי אחרים, מחזיק אותה על 5 קצות אצבעותיו, ולפני ברכת "על הארץ ועל המזון" מטפטף לתוכה 3 טיפות מים להמתקת הדין.
- **פתיחת הדלת ("שפוך חמתך")**: פותחים מ-2 סיבות: 1. להראות שזהו "ליל שימורים" ואנו לא פוחדים מהמזיקים. 2. להראות את אמונתנו במשיח, כך שאם יבוא עכשיו נוכל לרוץ מיד החוצה לקראתו בלי להתעכב.

13. הלל

- **אמירתו**: זהו הלילה היחיד בשנה שבו אומרים הלל שלם בישיבה, ויש לאומרו בקול רם כשהקהל עונה יחד.
- **כפרת עוונות**: מי שמרים את קולו באמירת ההלל, מתכפרים לו עוונותיו – בדגש על כפרה לעוון פגם הברית (מגלגול זה או קודמים) ואפילו מכפר על חטא אדם הראשון.

14. נרצה

- **פיוטים וסודות**: מסיימים בשירת "לשנה הבאה בירושלים הבנויה". נוהגים לשיר "חד גדיא", פיוט שחיברו התנאים ושמלא בסודות: הגדי מסמל את יוסף, החתול את מצרים, הכלב את אדום, החוטר הוא מטה משה, האש היא זו ששרפה את חטא העגל, המים הם מי המריבה, והשוחט הוא משה רבנו (או המלאך).
- **סיום הלילה**: הרב חיד"א תיקן שלאחר מכן יש לקרוא את "שיר השירים". כל עוד לא נרדמים, יש להמשיך ללמוד מדרשים והלכות פסח עד שתחטפנו שינה. יש להקפיד ללכת לישון כדי לקום בזמן לתפילת שחרית (קריאת שמע).

חירות בכל המדרגות: משמעות סימני ליל הסדר/ הרב ראובן ששון

בלילה הזה אנחנו יוצאים לחירות, והחירות הזאת מופיעה בכל המדרגות של החיים שלנו. חירות עולם, משתחררים מכל שעבוד. האדם, כידוע, מורכב מכמה וכמה רבדים, וכל מצווה שבחג מכוונת לאור אחר, לגלות את החירות ברובד אחר של האדם. החירות הזאת היא הנשמה של ליל הסדר, והיא מופיעה בכמה מדרגות:

1. הגוף: הסבה

הגוף של האדם בא לידי ביטוי על ידי **ההסבה**. כשאתה מיסב, זו פעולה בגוף. אתה מראה בגוף שלך שאתה בן חורין. זה הגוף.

על פי הרב מוצפי, ישנם כמה טעמים והסברים לחובה לאכול ולשתות בהסבה בליל הסדר:

- **זכר לענני הכבוד**: מדרש תנחומא מסביר כי לאחר יציאת מצרים הקב"ה הוריד לישראל ענני כבוד שהיו מסייעים אותם, וכזכר לכך שאבותינו נסעו בישיבה בתוך העננים, אנו יושבים ומסבים.
- **הנהגה של בני מלכים ובני חורין**: התלמוד הירושלמי, מדרש תנחומא, והרמב"ם מציינים שהסבה היא צורת ישיבה של מלך, בניגוד לעבד שאוכל בעמידה. אנו נוהגים בלילה זה כ"בני חורין" וכבני מלכים.
- **המחשת החירות והיציאה ממצרים**: הרמב"ם מוסיף שאדם צריך להרגיש בליל הסדר כאילו באותו הרגע יצא ממצרים והפסיק להיות עבד. לכן, עליו לאכול ולשתות בהסבה כדי להמחיש את השחרור והחירות.
- **דרך לשבח את הקדוש ברוך הוא**: המאירי מסביר שהסבה היא דרך נאותה לשבח את הקב"ה. אדם אינו עומד ומשבח, אלא יושב בנחת, משבח, ומכוון למילים שהוא אומר.

2. הנפש: ארבע כוסות

הנפש של האדם יוצאת לחירות בארבע כוסות. "יין ישמח לבב אנוש" – כשאדם שותה יין הוא משתחרר, נהיה פתוח, נהיה פתוח, מרגיש הרגשה משוחררת ופתוחה. לין יש מהות חשובה מאוד בליל הסדר לפי האר"י הקדוש: היין ממשיך את כל השפע שמחדיר את האורות הגדולים אל הלב.

3. הרוח והמחשבה: המצה

המצה היא החירות של **זיכור המחשבה**, של **הדעת**. כשאדם אוכל מצה, המוח שלו נעשה בהיר, המוח שלו מוכן לקבל את העומק של האמונה האלוקית. יש אנשים שמשועבדים בשכל שלהם, והמצה משחררת את כוח המחשבה. על ידי אכילת המצה, הדעת מזדככת מ"עץ הדעת טוב ורע" (שהוא החיטה), וההשגה שלו מתבהרת כדי להשכיל באמונת האלוקות. כמו שנאמר: **"אין התינוק יודע לומר אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן"** – זו חוכמה בינה ודעת.

4. הנשמה: המגיד (הדיבור)

הסודות להצלחה שלך

מעל ארבע הכוסות והמצה נמצא **המגיד**. המגיד זו חירות של הנשמה. למה? כי במגיד, בשונה משאר הדברים הקודמים בהם אתה לוקח לעצמך (אוכל, שותה, מיסב), **במגיד אתה משפיע לאחר**. זה התפקיד של הנשמה – כולה להשפיע. לכן המגיד הוא נעלה מאוד. "מגיד" מלשון השפעה – "נהרא דנגיד ונפיק", המשכת שפע. זו החירות של הנשמה.

5. חיה ויחידה: המרור

זו הנקודה הכי עליונה: **המרור**. נשאלת השאלה – למה אוכלים מרור בליל הסדר? למה להזכיר את המרירות והצרות? הרי יצאנו לחירות, התחלנו דף חדש, למה להיזכר בשעבוד?

יש כאן שני יסודות עמוקים:

- **סימן שאתה בן חורין:** אם **מר לך** כשאתה בשעבוד – זה סימן שאתה בן חורין! עבד באמת הוא מי שאוהב את העבדות ("אהבתי את אדוני... לא אצא חופשי"). במצרים נוצרו "נפשות עבדותיות" שאהבו את הדגה ואת הסיר הבשר. לצאת לחירות יכול רק מי שמר לו בעבדות, מי שלא רוצה להיות עבד. לכן הגאולה התחילה ב"ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו". הצעקה והמרירות הן תחילת הגאולה. אם כואב לך הקושי – סימן שאתה בן חורין בנשמתך.
- **הירידה לצורך עלייה:** כשמסתכלים אחורה אחרי הרבה שנים, מבינים שהקדוש ברוך הוא לא רק הוציא אותנו ממצרים, אלא הוא גם **הוריד אותנו למצרים**. השעבוד הוא חלק ממהלך הגאולה. "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך... ועבדום ועינו אותם". למה? כי יש אורות אדירים שדווקא הלחץ, הקושי וה"פן ירבה" גורמים להם להופיע. בגאולה השלמה אתה מודה לה' לא רק על היציאה, אלא גם על הירידה: **"אודך ה' כי אנפת בי"**. המרור מגלה שגם השעבוד היה חלק מגלגלי הגאולה. "אין עוד מלבדו".

לסיכום - מבנה החירות באדם:

- **גוף** ← הסבה.
 - **נפש** ← ארבע כוסות (יין ישמח לבב).
 - **רוח** ← מצה (זיכור המחשבה והדעת).
 - **נשמה** ← מגיד (דיבור והשפעה החוצה).
 - **חיה ויחידה** ← מרור (ההבנה שגם בתוך הכאב נמצאת יד ה' המגדלת אותנו).
- זהו לימוד לכל החיים – לדעת שכל קושי הוא יד השם שמצמיחה ומגדלת אותך.

-
- **הגוף (Body):** קשור ל**הסבה**. פעולה גופנית זו מבטאת באופן מוחשי את היותנו בני חורין.
 - **הנפש (Nefesh):** קשורה ל**ארבע כוסות**. היין משמח את הלב ויוצר בנפש תחושת שחרור ופתיחות.

הסודות להצלחה שלך

- **הרוח (Ruach):** קשורה ל**מצה**. אכילת המצה מזככת את המחשבה והדעת, ומאפשרת למוח להשיג אמונה אלוקית בהירה.
- **הנשמה (Neshama):** קשורה ל**מגיד** (הדיבור). החירות של הנשמה מתבטאת ביכולת להשפיע לאחרים, וזהו עניינו של סיפור יציאת מצרים.
- **חיה ויחידה (Yechida & Chaya):** קשורות ל**מרור**. בדרגה עליונה זו, האדם מבין שגם הקושי והמרירות הם חלק מהשגחת ה' שמטרתה להצמיח ולגדל אותנו.

תרצה שאכין עבורך טבלה מרכזת שמשווה בין הקומות הללו כדי שתוכל לעבור עליה במהירות לפני הסדר?

מהות החירות והעבודה ברובד זה	המצווה / הסימן	רובד באדם
ביטוי פיזי חיצוני של היותנו בני חורין ומלכים.	הסֶבֶה	גוף
"יין ישמח לבב" – שחרור רגשי, פתיחות הלב והסרת חסמים.	ארבע כוסות	נפש
זיכור המחשבה, בהירות המוח ומוכנות לקליטת אמונה אלוקית.	מצה	רוח
חירות ההשפעה – היכולת להעניק ולספר לאחרים, מעבר לצרכי העצמי.	מגיד (דיבור)	נשמה
חירות בתוך השעבוד – ההבנה שגם הכאב והמרירות הם חלק מתוכנית הגאולה.	מרור	חיה ויחידה

הסודות להצלחה שלך

הסודות להצלחה שלך